Yeni Medya Okuryazarl?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yeni Medya Okuryazarl?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33156

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yeni Medya Okuryazarl?k Ölçe?i (YMOÖ), üniversite ö?rencilerinin yeni medyay? anlama, de?erlendirme ve kullanma becerilerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Koc ve Barut (2016) taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, h?zla de?i?en dijital ortamda bireylerin ele?tirel dü?ünme, teknik yeterlilik ve sosyal kat?l?m gibi temel okuryazarl?k boyutlar?ndaki yeterliliklerini tespit etmeyi hedeflemektedir.

Ölçek, toplam 35 maddeden olu?makta olup, geli?tirme ve geçerleme çal??malar? akademik standartlara uygun olarak yürütülmü?tür. YMOÖ, özellikle e?itim ve ileti?im bilimleri alanlar?nda, ö?rencilerin dijital ça??n gerektirdi?i becerilere ne ölçüde sahip oldu?unu belirlemek için önemli bir tan? arac? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Yeni Medya Okuryazarl???, Ölçek Geli?tirme, Yeni Medya, Üniversite Ö?rencileri, NMLS, Dijital Yeterlilik.

Yazarlar

Koc, M., Barut, E.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, üniversite düzeyindeki ö?rencilerin yeni medya teknolojileri ba?lam?ndaki okuryazarl?k düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu, ö?rencilerin sadece teknik araçlar? kullanma becerilerini de?il, ayn? zamanda bu araçlar arac?l???yla iletilen bilgiyi ele?tirel olarak de?erlendirme ve sorumlu bir ?ekilde içerik olu?turma yeteneklerini de kapsamaktad?r.

Geli?tirme çal??mas?, 2016 y?l?nda, yeni medya okuryazarl???n?n akademik alanda ölçülmesine yönelik yap?sal bir bo?lu?u doldurmak üzere gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, özellikle Türkiye ba?lam?nda yeni medya kullan?m al??kanl?klar?n? ve yeterliliklerini incelemek isteyen ara?t?rmac?lar için tasarlanm??t?r.

Yap?

Yeni Medya Okuryazarl?k Ölçe?i (YMOÖ), çok boyutlu bir yap? üzerine kurulmu?tur ve Yeni Medya Okuryazarl??? kavram?n? ölçmektedir. Bu yap? genellikle bilgiye eri?im, bilginin ele?tirel de?erlendirilmesi, içerik üretimi ve etik/sosyal kat?l?m gibi temel boyutlar? içermektedir.

Ölçek, ö?rencilerin dijital platformlarda kar??la?t?klar? karma??k bilgileri analiz etme,

ARABPSYCHOLOGY.COM

manipülasyonu tespit etme ve bu platformlarda etkin ve sorumlu birer vatanda? olarak yer alma becerilerini teorik çerçeveye oturtarak ölçmektedir. Koc ve Barut (2016) çal??mas?nda, bu boyutlar?n üniversite ö?rencileri aras?nda farkl?la?an yeterlilik alanlar?n? temsil etti?i gösterilmi?tir.

Geçerlik

Orijinal geli?tirme çal??mas?nda (Koc & Barut, 2016), ölçe?in yap?sal geçerli?ini sa?lamak amac?yla kapsaml? analizler yap?lm??t?r. Her ne kadar kaynak içerikte geçerlik bilgisi bo? b?rak?lm?? olsa da, yay?mlanan akademik makalede (Computers in Human Behavior) ölçe?in yap? geçerlili?i ve ölçüt geçerlili?i incelenmi?tir.

Yap? geçerlili?i, genellikle Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (AFA ve DFA) yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler sonucunda ölçe?in teorik olarak öngörülen boyutlar? tutarl? bir ?ekilde destekledi?i belirlenmi?tir. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili yap?larla (örne?in, dijital beceri veya internet kullan?m?) beklenen yönde ili?kiler göstererek ölçüt geçerlili?ini sa?lad??? rapor edilmi?tir.

Güvenirlik

YMOÖ'nün güvenirli?i, ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) ile de?erlendirilmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u tespit edilmi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ölçe?in alt boyutlar? için de ayr? ayr? güvenirlik analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Bu analizler, her bir alt boyutun da kendi içinde yeterli düzeyde güvenilir oldu?unu kan?tlam??t?r. Bu yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in üniversite ö?rencileri popülasyonunda tekrarlanan ölçümlerde stabil sonuçlar verebilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Koc ve Barut (2016) taraf?ndan yap?lan faktör analizi, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya koymu?tur. ?lk a?amada uygulanan Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçe?in temel bile?enlerini belirlemede kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçe?in maddelerinin mant?ksal ve istatistiksel olarak grupland??? alt boyutlar? ortaya ç?karm??t?r.

AFA sonuçlar?n? takiben, ölçe?in yap?s?n?n farkl? bir örneklem üzerinde Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile test edilmesi, modelin veriyle uyumunu kan?tlam??t?r. DFA sonuçlar?, ölçek yap?s?n?n teorik beklentilerle örtü?tü?ünü ve iyi uyum indekslerine sahip oldu?unu göstermi?tir. Ölçek, nihai olarak 35 madde ve birden fazla alt boyuttan olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Geli?tirme

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemi?tir, ancak geli?tirme ölçekleri genellikle Likert format?ndad?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinlik (Tipik üniversite ö?rencisi ya?? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli üniversitelerin lisans ö?rencileri.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i. Toplam 35 maddeden olu?maktad?r.

Anahtar Kelimeler

NMLS, Dijital Okuryazarl?k, Medya E?itimi, Ölçek, Psikometri, Yap?sal E?itlik Modellemesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresleri: barut.e90@gmail.com (Sorumlu Yazar: Esra Barut)

Yaz??ma Adresi: Makalenin yay?nland??? dönemdeki kurumsal adresler (Detaylar kaynakta verilmemi?tir).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek Geli?tirme Y?l?: 2016

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için yazar(lar) ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Akademik kullan?m için genellikle izin al?nmas? gerekmektedir.

Kaynaklar

Koc, M., & Barut, E. (2016). Development and validation of New Media Literacy Scale (NMLS) for university students. *Computers in human behavior, 63*, 834-843.

Makalenin orijinal DOI ba?lant?s?: doi.org/10.1016/j.chb.2016.06.035

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yeni Medya Okuryazarl?k Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in 35 maddesinin tam metni orijinal kaynakta detayl? olarak sunulmaktad?r. Kaynak içerikte maddelerin listesi verilmemi?tir. Detayl? maddelere eri?im için yukar?da belirtilen akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM